

19 kratkih zgodb

udeleženk in udeležencev
študijskega programa
Ustvarjalno pisanje, ki ga vodi
pisateljica Neli Filipič,
2017/2018

- Alenka Taštanoska: Usodni tango 2
- Alojz Demšar: Mesečeva kočija 3
- Andreja Zavrl: Krpice 4
- Anita Caruso: Lulat me 5
- Brigita Rupnik: Reka 7
- Carmela Cizelj Kogej: Edina 7
- Darja Vrečar: Dokončno 9
- Darka Lampič: Pajkofobija 10
- Dragica Trobec Zadnik: Zimsko veselje 13
- Drago Cenčič: Beg 14
- Felicita Medved: V dvigalu 15
- Jožica Grum: Moja luba Micka 16
- Katarina Ferlan: Sence sonca 18
- Mojca Pozvek: A si kaj moja 19
- Pavla Petač: Kruh 20
- Sonja Božič Zadnik: Jutranje darilo 20
- Tatjana Plevnik: Dobri nameni 21
- Vesna Mikek: Zajček 22
- Žarka Brišar Slana: Popotovanje družine
Funtek leta 1984 23

Alenka Taštanoska
USODNI TANGO

Policijski inšpektor vstopi v sobo za zaslišanje takoj za mladim parom.

“Sedita. Takole bom povedal. Lahko si olajšata življenje in takoj priznata. Sodnik bo to gotovo upošteval. Torej, kako bomo?”

Miro ošine Lizo s pogledom: “Liza, nič nimajo. Samo molčati morava.”

Inšpektor udari z roko po mizi: “Tukaj bosta govorila samo z mano, sicer vaju takoj ločim.”

“Gospod inšpektor,” prične Liza.

“Liza, tiho bodi, kaj delaš?”

Liza obmolkne.

Inšpektor nekaj časa čaka, nato reče: “Tako torej. No, povejta, kje sta bila včeraj zvečer ob devetih.”

Miro pohiti: “Bila sva v baru Tango. Liza je imela rojstni dan, pa sva malo praznovala.”

Liza pihne skozi nos.

“Samo tiho bodi, punči!”

“Punči, a? Trapa, ne pa punči. Trapa z zavezanimi očmi.”

“Kaj pa govoriš, Liza, saj veš, da te imam rad.”

“A ja? Vse sem tvegala zate, ti pa meni takole.”

“Liza, nehaj! Spravila naju boš v pekel.”

“Jaz sem že tam. Gospod inšpektor, veste, kaj mi je naredil?”

“Liza, punči, nehaj!”

“V Tangu sva bila in plesala. Tako srečna sem bila. Potem sem šla na stranišče. Ko sem se vrnila, pa sem ga zagledala, kako se ob šanku zalizuje z eno ...”

“Liza, tisto ni bilo nič. Saj veš, da imam rad samo tebe.”

“Gospod inšpektor, ob devetih še nisva bila v Tangu. Bila sva na Globočnikovi ...”

“Liza, ne!”

“Dosti imam. Gospod inšpektor, odpeljite me drugam. Rada bi dala izjavo.”

Inšpektor galantno odpre vrata in pospremi Lizo iz prostora. Na obrazu mu lebdi nasmešek, ki ga njegovi sodelavci dobro poznajo: to je bil pa lahek primer.

Alojz Demšar

MESEČEVA KOČIJA

V Ratečah sem izstopil iz zadnjega avtobusa. Namenjen sem bil do kočje v Tamarju, kjer naj bi prespal v zimski sobi in se naslednje jutro s smučmi odpravil na Kotovo sedlo. Pot je osvetljevala polna luna. Hoje ponoči sem bil vajen. Že v prvih razredih osnovne šole me je pozimi na poti domov marsikdaj prehitela noč. Takrat sem se od zadnjih vaških hiš do našega doma naučil premagovati strah pred temo.

Za planiškimi skakalnicami se je začel sneg. Zgažena pot je bila dobro vidna. V mislih sem znova in znova prebiral opis turnega smuka in se veselil smučanja po prostranih pobočjih pred kulisami iz zimskega dremeža prebujenih gora. Sonce je prve dni aprila že močno in zjutraj hitro zmehta zmrznjeni sneg. Na vrh se je potrebno odpraviti zgodaj, še v jutranjem mraku. Jutro rado postreže z rožnato-rdeče-vijoličnimi odtenki zasneženih gora. Vsak gorski velikan prikliče spomine na pretekla srečanja. Ko se strmina izravna v sedlo pod Jalovcem, počakaš, da sonce ravno prav zmehta sneg in se nato po prostranih pobočjih odsmučaš v dolino.

Med to lahkotno premišljanje pa se mi je začela vsiljevati zgodba, ki sem jo prebral pred dnevi v sobotni prilogi Dela. O kočiji, ki se v jasnih mesečnih nočeh vozi po nebu in med enajsto in polnočjo išče samotne popotnike. Trudil sem se, da bi zgodbo potisnil nazaj v časopis in časopis zaprl v predal. Vendar se mi je z vsemi podrobnostmi zavrtala v misli. Pogledal sem na uro – bil je čas, ko kočija išče popotnike. Lasje so se mi postavili pokonci. Opogumljal sem se s pregovorom, da je strah v sredini votel, okoli pa ga nič ni. A strah, ki me je preplaval, se je pregovoru le prizanesljivo nasmehnil. V nebo z vedno večjo luno se nisem več oziral. Čez jase brez sence sem sprva le hitro hodil, nato že tekal. Prispel sem do vzpona, ki je bil ves obsijan z bleščavo mesečino. Tekal sem, padal, vstajal in na koncu obležal. Telo je bilo le še iz brezumne glave in utripajočega srca; pljuča pa so bila prešibka za oba nenasitna porabnika kisika.

Lovil sem sapo in se premaknil na rob poti. Zagledal sem košato smreko z gosto senco in zdrsnil v njeno zavetje. Spet se je od nekje pojavil razum in počasi obvladal brezum. No, si videl, se mi je posmehnil, kaj pomeni teči čez čistino. Tako kot so morali tvoj oče in oba tvoja stara očeta. V nahrbtniku sem poiskal tranzistor. Zaslišal se je znani glas Aleksandra Skaleta in nato radoživ zvok saksofona.

Zlezel sem spet na pot in odžvižgal proti koči.

Andreja Zavrl

KRPICE

Mama mi je naročila, naj grem v »farovž« k šivilji Ivanki. Velikanska hiša z največjimi vrati v vasi. Oh, vrata so težava. Potisnem z vso močjo. Na hodniku diši tako kot takrat, ko je umrla teta Vi. So venci tukaj? Niso. Samo pet vrat. Kam zdaj?

Župnik je zrasel iz tal. Moj ata ni tako velik. Kako čudno obleko ima, dolgo črno srajco do tal, šal z zlatimi trakci. Kje pa ima roki? »Tebe pa ne poznam, ne hodiš k verouku? Kaj stikaš tu? Ne veš, kje si doma?«

Otrpnem. Pa saj je mama rekla, naj grem. Kam zdaj, domov? Ne, če mama kaj naroči, potem to naredim. Kako mrzlo je tu. Opazim roko, kako se dviga nad mojo glavo. Ne, saj me ne bo udaril. Stopim dva, tri, štiri korake nazaj ... Nekje zaropotajo lonci. Zunaj kokodakajo kokoši. V cerkvenem zvoniku se oglasi zvon, ura je ... ne vem.

»K šivilji sem prišla,« zašepetam. Ne potrka, odpre vrata. Mama je rekla, da je treba potrkati. »Gospodična Ivanka, tale smrkja pravi, da vas išče.« Potisne me skozi vrata.

Ena sama velika soba. Enak vonj po venci. Velikanska miza in na njej dolge škarje ter likalnik. Šivilja Ivanka sedi. V roki drži kos blaga, šivanko z nitko. Odloži očala. Vstane, se rahlo prikloni, pozdravi: »Dober dan, gospod župnik. Jaz sem jo povabila.« Zakaj govori z njim tako tiho? Se ga tudi ona boji? Župnik se obrne in oblačila odplavajo skupaj z njim.

Roki skrijem pod jopico. V kotu dva šivalna stroja. Ob oknu police, na njih zloženi kupi blaga. Vse je pisano. Na peči še en likalnik. V škatli na mizi gumbi. Na šivalnem stroju nekaj kosov blaga. Na obešalniku srajca z enim rokavom. Čudno, kdo vendar nosi srajco z enim rokavom? Postelja v kotu, postlana z pisanim pregrinjalom. Ob oknu lesena omarica. Kuhalnik, dva lonca. Večji, rdeč s pikami, in manjši. Na njem je narisana punčka. Na srednji polici srebrna kanglica za mleko. Tako imamo doma. En krožnik,

ena žlica. Vse je zloženo natančno, po vrsti. Kaj se skriva za zaveso iz blaga? Nobene omare ni v sobi. Okrog mize veliko stolov. Le čemu toliko stolov? Saj gospodična Ivanka živi sama.

Izpod mize potegne škatlo. »Si prišla po krpice? Rada šivaš? Kaj bi rada sešila? Kdo ti bo pomagal? Si že kdaj prej šivala? Boš šivilja, ko boš velika? Znaš na roke ali tudi na stroj? Saj ti bo mama pomagala, ali ne? Na, poglej, iz te škatle lahko vzameš vse, kar ti je všeč. Krpic ne potrebujem več! Znaš prišiti gumbek? Ti bom dala še nekaj gumbov.«

Kimam in odkimavam, nič ne rečem. Saj ne bo prišel nazaj tisti velik mož in me nagnal, preden dobim krpice? Kaj, če pride in mi jih vzame? Zakaj bi hodila k verouku, ko mi pa ata ne dovoli. Sploh ne vem, kaj je to, samo to, da ne smem tja.

Iztegnem roki, vzamem škatlo. Krpice so na vrnem, pri meni. O ne, ne bom mu jih dala. Tekla bom dol po klancu, da me ne ujame. Škatlo skrivam pod jopico. Jopica je premajhna, škatla se še vidi.

»Stara mama iz Slovenj Gradca mi je na kramarskem sejmu kupila čisto majhno punčko. Očke odpira in zapira. Noge in roke lahko premikam. V vžigalični škatlici sem ji naredila posteljico. Zdaj ji bom še oblekice sešila. Mama mi je dala dve šivanki in bel sukanec. Pa en zlat trakec. A vam škatlo pozneje vrnem?«

Nasmehne se. »Če ti bo zmanjkalo krpic, pridi spet. Ampak takrat, ko gospoda župnika ne bo doma.« Ponudi mi piškotek. Hrust, kako je dober.

Moje krpice, moja punčka, gumbki in zlati trakec. Ju hu!

Anita Caruso

LULAT ME

Razredničarka razdeli spričevala. Odlična sem. Zdaj sem že velika. Jeseni bom šla že v tretji razred. Spričevalo potisnem med zvezke na dno šolske torbe.

Mami bi ga rada pokazala. Bila bi ponosna nate. In pobožala bi te ter posadila v toplo naročje. Skupaj bi zapeli najljubšo pesmico. Tisto o zeleni travi.

Že jutri me bodo poslali na počitnice k teti na Gorenjsko.

Jutro je še temno. Iz kuhinje se sliši žvenket skodelic. Vstanem. Na mizi me čaka kos kruha in bela kava, na zaboju za drva je pripravljen kovček. Nisem lačna.

Nočeš od doma. Pri teti ni prijateljic, da bi se z njimi igrala. Na vasi pa bi se igrali in podili po travnikih, plezali na drevesa in se žogali. Vem, da greš težko od doma.

»V žepu imaš denar za avtobus. Glej, da ga ne izgubiš. V Ljubljani te bo sprevodnik pospremil na avtobus za Kranj. Bodi pridna in ubogaj teto,« mi naroča krušna mati in mi potisne kovček v roke.

Na avtobusno postajo me pospremi starejša sestra. Vrata avtobusa odpre sprevodnik in mi pomaga na stopnico. Pokaže mi sedež takoj za voznikom. Kovček odloži na polico nad sedeži. Pomaham sestrici. Ostanem sama.

Ne skrbi in ne boj se. Saj sem jaz s teboj. Kot bi mignil, bova v Ljubljani.

Avtobus odpelje. Gledam skozi okno in štejem drevesa, ki bežijo mimo. Krajev, v katerih se ustavlja avtobus, ne poznam. Dan postaja svetlejši. Avtobus ustavi na zadnji postaji.

»V Ljubljani smo,« pravi sprevodnik. V roke mi potisne kovček in me odpelje na mesto, kjer naj bi počakala avtobus za Kranj. Sprevodnik odide. Najraje bi stekla z njim nazaj na tisti avtobus. A že se izgubi v množici ljudi, ki hitijo vsak po svojih poteh. Ostanem sama.

Nič se ne boj. Kmalu bo pripeljal avtobus za Kranj. Vstopila boš, sprevodniku boš dala denar za vozovnico in ga prosila, naj ti pove, kje moraš izstopiti.

Lulat me. Prestopam se sem in tja. Nič ne pomaga. Oziram se, kje je stranišče. Komaj še zadržujem. Kovček spustim na tla. Stečem čez cesto v veliko zgradbo skozi vrata, nad katerimi je velika ura. Znajdem se v ogromnem prostoru, a stranišča ni. V zadnjem hipu opazim pult in natakario.

»Lulat me.«

Odpelje me skozi vrata za pultom in mi pokaže stranišče. Oddahnem si. Zdaj pa hitro nazaj h kovčku. Spet se znajdem v velikem prostoru. Iščem tista velika vrata, skozi katera sem prišla. Vrat je veliko. In vsa so velika. Tekam od enih do drugih, a nobena ne vodijo do mojega kovčka, ki sem ga pustila na avtobusni postaji. V grlu se nabira pekoča bolečina, v oči mi silijo solze.

O, kako si nebogljen in sama med nepoznanimi ljudmi. In še sanja se ti ne, kako je lahko nevarno v tem velikem mestu.

Gospa izza pulta me opazi. »Deklica, si se izgubila? Ali si kar sama? Kje pa imaš mamico?«

»Umrta je.« In zajočem.

Želim te objeti, odpeljati domov in ti obuditi mamico. A zajočem tudi sama.

Brigita Rupnik

REKA

Tam je tekla reka. Kadar je bilo obilno deževje, je poplavljala in kraj odrezala od sveta.

Ampak bila je reka naše mladosti. V njej smo se otroci učili plavati. In mnogi so tudi splavali. Ob njej smo dekleta posedala in si zaupala prve skrivnosti o fantih. Z zavistjo smo opazovale pare, ki so iskali skrite kotičke, da bi bili lahko sami. V juniju sva se s sošolko tu učili za maturo. Sanjarili sva o tem, kaj naju čaka potem. Služba, nato poroka in otroci. Verjeli sva, da bova dobili le najboljše.

Včasih sem k reki odšla sama in ležala v visoki travi. Obkrožena z vonjem travniških cvetlic sem grizljala kislico. Visoko na modrem nebu se je tu in tam prikazalo letalo. Srebrna ptica. Kam neki leti? Ko bi le bila na njem, visoko nad oblaki ... Pozabila sem na čas in iz sanjarjenja me je prebudil šele glas mame, ki me je iskala.

Reka teče še danes. Ukročena, saj so preusmerili njen tok. Skoraj ne poplavlja več. Tako neprepoznavna, tuja, pa vendar nikoli pozabljena. Še vedno v svojem toku nosi mnoge skrivnosti naše mladosti.

Po mostu čez reko drvijo avtomobili.

Carmela Cizelj Kogej

EDINA

Budilka me neusmiljeno zgodaj vrže iz postelje. Mukoma se privlečem do kopalnice. Kar vidim v ogledalu, res ni zavidanja vredno. Eno oko zabuhlo, kot da me je oplazil *krščematiček*, z drugim se mežikaje in le stežka ogledujem v njem. Nesramno siveči lasje mi štrenasto silijo na

vse strani in na obrazu se je spet pojavil trpek, po rešilni jutranji kavi hlepeč izraz.

»Živijo, frajla,« si rečem in se kislo nasmehnem ogledalu. Ti mi, kot vedno, prijazno vrneš do pičice enak nasmeh. Hkrati se popraskava za levim ušesom, po levje zazehava in kar se da neslišno izpustiva vetrc. Stari bo sicer še nekaj časa hrčal svoj pravičniški spanec, a dobra vzgoja nama ne dopušča glasnejšega olajšanja.

Dotaknem se ogledala in si prikimam: »Res si *džekica*, veš. Le ti me znaš takole razumevajoče opazovati na vsa moja mačkasta jutra, ne da bi črhnila eno samo žal besedo. Samo ti veš, da sem ga včeraj spet srknila malce čez mero, pa mi le dobrohotno prikimavaš z one strani ogledala. Vem, ne boš me izdala.«

Tako je od zmeraj. Saj se spomniš, ne? Ko sva še kot dve mali furiji preskakovali stopnice vse do pritličja. Želela sem vsaj za hip videti sosedovega Tomaža, ki je na dvorišču metal na koš. Doma sem naložila, da me spodaj čaka sošolka. Razumela si me, prvič zaljubljeno do ušes. Tudi takrat, ko sem si krepko zaslužila svoj prvi ukor, si zvesto držala z menoj. In molčala do naslednjega bližnjega srečanja z očetom. Potem mi tako ali tako ni bilo pomoči.

Ja, jaz sem bila tista, ki je pisarila vsa tista smešna pisemca in jih pošiljala po razredu. Vedela sem, da ti lahko zaupam. Razredne špeckahle so se ti gnusile še bolj kot meni. Nikoli nisva dvignili roke, da bi koga zatožili prfoksi. Potem so pisemca res postala precej romantična. Skupaj sva šli v poizvedovanje, kje živi naslovnik. Še veš, kako sem mu puščala zaljubljena sporočilca kar v nabiralniku? Včasih se mi je zdelo, da me suvaš pod rebra, češ, naj ne pretiravam. Ko pa sem naslednji dan rdeča prek ušes na šolskem hodniku srečala mojega *naj faco*, si me mirila: »Ne pokaži mu vendar, da ti je mar!«

Še sama ne vem kdaj in kako, že sva se, še skoraj otroka, znašla pred matičarjem. Razneženo si prisluhnila usodnemu *da* in mi najbrž neopazno pihnila v lica, da so se solzice srečne neveste hitreje posušile. Ob večerih si se seveda lepo omikano umaknila iz najine podstrešne spalnice.

In potem si me trdno držala na porodni postelji in me mirila, ko sem kriče preklinjala dedca in ves njegov moški rod. Ob mojih stodvajsetih decibelih bi takrat zdržal le svetnik. Ti si. Le ušesa si si zatisnila. »Zmogla boš! Vem, da zmoreš!«

Kaj tako gledaš? Ja, saj vem, kaj zdaj pride na vrsto. Tista frčafela iz njegove pisarne. Toliko časa se je slinila okoli starega, da se mu je čisto zavrtelo. Ga je morala kar krepko osušiti. Oj, kako si je lizal rane, ko ga je

zavrnila z novim dečkom. Zelo me je bolelo. Pa so šilca ta pravega skrajšala tudi tiste neprespane noči.

Je bilo pa res lepo spremljati odraščanje otrok, še veš? Pri reševanju njunih najstniških zagat in norih podvigov sva se znali prav sijajno odrezati.

Kaj naj bi pričakovala? Seveda sta odšla na svoje.

Ostali smo sami. Jaz in stari dolgočasnež Tomaž. In ti, moja *best friendica*. Edina. Ves čas z menoj. Neomajno zvesta. Globoko sočutna in kruto iskrena.

Me kaniš spet hudirjevo okrcati ali kaj? Ta tvoja večna lajna, naj se že *skuliram*. Saj vem, poskušaš me spametovati. Hja, mi pač ne uspeva najbolje. Zato najraje kar tu pred ogledalom otožno premlevam vse zamujeno. Drži, tudi v družbi rujnega. Ko pač tako nanese. Saj veš, le zato, da se lažje prebijem čez še en beden dan.

Eh, ne morem si kaj, da ti spet ne pomežiknem. Seveda mi vrneš pomežik in mi pokažeš jezik. Prav imaš. Čas je, da se ocedim in si oblečem svežo majico. Včerajšnja je polna vinskih madežev romala v koš.

Potem pa si, kot vsako presneto jutro, pristavim džezvo za kavo.

Darja Vrečar

DOKONČNO

Dan za dnem boš razmišljal, kako bi jo poklical. S kepo v grlu boš gledal njen nasmejan obraz na fotografiji v telefonu in ne boš razumel niti verjel. Končno jo boš poklical in se dogovoril za kavo v lokalu, kjer sta jo pila tolikokrat. Do zmenka boš imel dovolj časa, zato se boš naspal, si obril teden dni staro brado in si lase namazal z oljem. Da bi bil prepričljiv, boš oblekel belo, sveže oprano srajco.

Kot vedno se bo na peronu trlo potnikov, vendar jih ne boš ne videl ne slišal. Tam boš le za ta trenutek srečanja, nanj boš čakal. Zrinil se boš v prvi kupe in se usedel na prosti sedež. Premleval boš dogodke zadnjih dni in tuhtal, kako bi čas prestavil nazaj in marsikaj naredil drugače. Tok spominov bo hitel skozi tebe kot pokrajina skozi okno drvečega vlaka, ter le poglabljjal bolečino in zmedo po nedavnih dogodkih.

Droben žarek ti bo gorel v srcu, upanje na nemogoče, saj je pristala na sestanek. Odslej bo res vse drugače. Ne boš zapravil vsega za prijatelje in pijačo. O tem, ali se boš šel zdraviti zaradi alkoholizma, boš še

razmislil. Gotovo pa je ne boš več pretepel, ko ti bo očitala malomarnost in neodgovorno obnašanje. Obljubil in naredil boš vse, kar bo želela, da bi le prišla nazaj.

Vlak bo v enakomernem ritmu drdral skozi jutro. Radijske novice bo zmotil pisk telefona. Iz žepa boš vzal telefon in pogledal, kdo pošilja sporočilo. Na ekranu se bo ob znani fotografiji prikazalo njeno ime in besedilo, ki bo v trenutku in za vedno pokopalo upanje na nov začetek.

Ne hodi, ker boš prišel zastonj.

Le par besed in vsega bo konec. Zunaj bo sončen dan, v tebi pa nevihtni oblak, grom in strele, kot da je konec sveta. Obupan in sam boš izstopil na prvi postaji in zavil v bar za vogalom.

Darka Lampič

PAJKOFBIJA

Današnji dan je bil prava drama. V serijah, ki jih gledam, se ne zgodi toliko v celem dnevu. Ampak veste, gospod policist, tudi moje življenje ni lahko. Kar naprej se počutim ogroženo. Imam take sosede, ki kar kličejo nesrečo. Potrkajo in rečejo: »Gospa Neža, bi lahko popazili vnuka? Pa glejte, da ga ne odpelje njegov oče, črno na belem imam, da se mu ne sme približati.« »Gospa Neža, za tri tedne greva na križarjenje. Prosim, pazite na najino stanovanje. Veste, včeraj so mi ukradli ključe.« »Gospa Neža, povejte mi, če boste videli pred našimi vrati tisto zoparno blondinko iz tretjega nadstropja, ko je mož sam doma.« Kot da sem varuška, vratar in detektiv v eni osebi. Sedaj pa naj še vam razlagam, kaj vse se je zgodilo danes, preden ste prevzeli komando? Veste, to bo pa dolgo trajalo. Nama bom skuhalo kavico.

Začelo se je že včeraj. Ob desetih zvečer nekdo potrka. Pogledam skozi kukalo. Pred vrati stoji naša vzvišena soseda Narcisa Dolinar. Moj mož pravi, da ne pozna človeka, ki bi mu ime bolje pristajalo. Ko jo opazuje skozi kuhinjsko okno, se kar razživi in v kuhalnico začne govorit kot reporter v mikrofoni: »Iz avta je stopila fina dama, gospa Fižolovka. Ima novo nafruljeno frizuro, tokrat v rdeči barvi. Miga z ritjo in boki kot filmska zvezda. Babnici se ne ljubi poiskati ključa v torbici. Pišuka, le zakaj, če ima vratarja vedno pri roki.« Tak je moj Janez, vedno za hece, ampak vse, kar reče, je res.

Potrpite, no. Povedala vam bom vse, toda lepo po vrsti.

Torej odprem vrata. Gospa Narcisa je nekam poklapana. Brez šminke je kot sprana majica. Pravi, da jo boli hrbet in če imam kaj proti bolečinam. Menda si je v fitnesu nekaj nategnila. Če je ne bi poznala, bi se mi še zasmilila. Dam ji star lekadol. Sicer nisem preverila roka trajanja, ampak v sili človek muhe žre, ali ne, gospod policist?

Že nadaljujem. Boste še eno kavico?

Sem mislila, da bo odšla, pa je priliznjeno rekla: »Bi bila tako dobra in bi jutri prevzela paket zame? In prosim, takoj me pokličita, ko pride. Nikomur drugemu ga ne kažite!« Dala mi je svojo telefonsko številko. Si lahko mislite? Do zdaj me še na kavo ni povabila, pa smo sosedi že petnajst let.

Ne bodite, no, tako živčni, vse vam moram povedati, razumete? Pa ne guncajte se, stol je že star. Ne bi vas rada imela na vesti. Trikrat globoko vdihnite in izdihnite. Vidite, je že bolje.

Danes sem čakala poštarja vse dopoldne, saj veste, kako je to, če pride vsak dan ob drugi uri. Še kosilo se je kar samo kuhalo in je zato mož upravičeno godrnjal, da so makaroni preveč razkuhani. Ampak kaj morem, ko pa ljudem ne znam reči ne. Ob pol enih je poštar res prinesel majhen paket. Nekaj zelo uradnega je moralo biti, ker je bil ovitek ves potiskan z različnimi žigi. Poklicala sem Narciso, kot mi je naročila, ona pa: »Sedaj je tako ali tako prepozno, se bom oglasila, ko pridem iz službe.« Hotela sem jo še vprašati, kako je s hrbtom, pa je kar odložila, gos nesramna.

Ja, ja, že nadaljujem! Sami ste rekli, da so malenkosti pomembne.

Domov se je vrnila ob petih in kot vedno pozvonila pri nas. Držala se je rahlo sključeno, sicer pa je bila urejena kot za modno revijo. Kavico je odklonila. Pa tako sem se potrudila. No, nič zato, tudi nama z Janezom se je prilegla po tistih razkuhanih makaronih. Nič ji nisem očitala, kje pa. Dala sem ji paket. Samo hvala je rekla, malo pomigala z ritjo in odšla. Še vrat ni zaprla za sabo, preklemana mrha. Ampak moj Janez je postal ves slinast. Veste, kaj mi je rekel? »Pišuka, je fejest babnica. Pa kakšne balkone ima.« Sem mu mislila pokazati kar najin balkon in tudi kako se najhitreje pride dol z njega. Pa ni bilo časa. Mož je slišal, da gre nekdo po stopnicah. Jaz bolj slabo slišim, veste, imam slušni aparat, pa se mi je pred tremi dnevi ta zlomek pokvaril. Hitro pogledam skozi kukalo in zagledam velikega moškega. Bil je kot bodibuldog ali kako se že reče. Narcisa mu je odprla, potem pa pogledala na levo in desno, če ga je kdo videl. Mene seveda ni mogla videti, he, he. Možu sem rekla, naj malo posluša pred vrati, ampak ni hotel. Sama pa nisem prav nič slišala, seveda zaradi pokvarjenega zlomka. Pa da se ti pokvari ravno takrat, ko bi ga človek najbolj rabil!

Ja, kam se vam pa tako mudi? Raje poslušajte, veste, zdajle pride najbolj napet del.

Okrog pol sedmih se je začelo. Še sedaj mi gredo mravljinci po roki, ko se spomnim tistega grozljivega krika. Ko bi ga vi slišali! To je bil lahko samo krik nekoga, ki je v smrtni nevarnosti. Ne vem, kaj ji je tisti bodibuldog naredil, ampak ona je vpila: »Pošast, pošast, črna pošast!« Z Janezom sva bila čisto trda od strahu. Še premakniti se nisva upala. Sva mislila, da bo vsak čas prišel še nad naju. Strašno, vam rečem. Potem pa ... smrtna tišina. Pa spet vreščanje in butanje. Pa tresk! Bum! Nekaj se je razletelo. Ko je bilo že nekaj časa vse tiho, je mož zbral korajžo in stopil na hodnik. Jaz pa za njim. Prislonil je uho k njenim vratom. Slišal je težko dihanje, kot da bi se nekdo davil. Pa korake. Brž sva zbežala v stanovanje in se zaklenila. Vsa sva se tresla. Groza, vam rečem. Zobje so mi šklepetali. Sploh se nisem mogla umiriti. Srce mi je bilo kot stara budilka, zaradi katere moj Janez ne more spati.

Bila sva prepričana, da se vse to dogaja zaradi tistega paketa. Ravno sem vas hotela poklicati, ko sva zaslišala na hodniku ropot in loputanje z vrati. Pognala sva se k vratom in se zdrenjala pred kukalom. Bila sva prepozna, hodnik je bil že prazen, vrata Narcisinega stanovanja pa odprta. Potem pa sva skozi okno videla tistega mafijca, kako je nekaj velikega, zavitega v odejo, odložil na zadnji sedež rdečega avtomobila in odpeljal.

Poklicala sem Narciso po telefonu, a se seveda ni oglasila. Mož je slišal, da telefon zvoni v njenem stanovanju. Previdno sva stopila v sobo. Strašno! Kakšno razdejanje. Na mizi razbit kozarec in prevrnjena steklenica, na beli preprogi pa velik krvav madež. Grozljivo, vam rečem. Vsi moji sumi so se potrdili. Tista stvar, zavita v odejo, je bila Narcisa. Janez je bil nekam bled, potem je pa kar skup padel. Revež ima slabo srce. Nisem vedela, koga naj pokličem, bila sem čisto zmešana. Končno sem le poklicala reševalce in jim naročila, naj obvestijo še policijo. No, potem ste pa prišli vsi naenkrat. Moža so odpeljali, jaz sem ostala pa tu, da vam povem, kaj se je zgodilo.

Mislite, da je naključje, da so moža odpeljali na urgenco? Nič več ne verjamem v naključja. Vse se zgodi z razlogom. Tudi možu je srce odpovedalo s posebnim razlogom. Kako bi sicer izvedela, da sedijo Narcisa Dolinar in njen trener ter maser in verjetno še kaj drugega, z mojim možem na urgenci. In ta *Karkoližeje*, je menda čisto prijazen fant. Tako mi je Janez povedal po telefonu.

Sploh veste, koliko časa vam je prihranil moj mož? Sedaj bi v mrazu taval po mestu in iskali rdeč avto in truplo. In nikar mi ne recite, da sem zganjala cirkus po nepotrebnem. Kako naj bi vedela, da ima Narcisa – ne

vem, kako se prav reče – tisto pajkofobijo. In ta moški, menda trener fitnesa in maser, je bil res videti kot zločinec. Prisežem. Da se je le vse dobro končalo.

Če dobro premislite, gospod policist, sem vam jaz rešila tale primer. No, malo je pomagal tudi moj Janez, revež, ki jo je najslabše odnesel. Prav slabo se mu sicer ne godi, saj mi je po telefonu zaupal, da je vesel, ker je ostal v bolnici. Bo imel malo miru in se bo lahko pošteno naspal.

Samo še minutko, gospod policist, prosim.

Še nekaj vam bom zaupala, pa naj ostane med nama. Ni vam treba dajati v zapisnik. Takrat, ko sem v njenem stanovanju čakala na vas in reševalce, sem na knjižni omari zagledala papir, v katerega je bil zavit tisti nesrečni paket, in zraven čisto novo knjigo. Nikoli ne brskam po tujih stvarih, res ne, ampak tokrat sem pomislila, da bo mogoče pomembno za preiskavo. Pa sem vzela knjigo v roke in prebrala naslov: Magija v loncu. Malo sem jo prelistala. Notri so recepti: brokolijeva juha za srčne bolečine, žgečkljivi pesto, smuti za neuslišano ljubezen, pa tudi ubijalsko dobra pečenka, smrtni zvarek iz špinače in kisle smetane, strupeno dobri gobovi grižljajčki. In podobni, da so se mi kar dlake naježile.

Kar smejte se, meni pa ni do smeha. Vedno je dobro pretehtati vse možnosti. Zadeva mi še vedno smrdi, zato je nikanar ne pospravite v predal. Saj vendar veste, da naključij ni.

Dragica Trobec Zadnik

ZIMSKO VESELJE

Rekli so, da bo v letošnjih poznih februarških dneh zapadlo veliko snega. In res, ko je na lepem začelo naletavati z neba, se je zdelo, da ne bo nikoli nehalo.

Ena sama migetajoča belina je povsem zastrla nebesni svod in tiho zmehčala podobo zemlje. Neba ni bilo več mogoče niti slutiti, kaj šele videti, ko so čudoviti beli kristali vseh mogočih oblik poplesavali svoj nežni ples.

Tej nenavadni lepoti se ne da upreti; moraš stopiti v nedolžno belino in v njej pustiti svoj pečat, moraš začutiti snežinke, ki se dotikajo toplih oblačil in se kot drobni, mehki poljubi v hipu raztopijo na tvojih vročih licah. Dan se je že nagibal v noč, beli kosmi z neba pa so se zunaj še vedno lesketali in pošiljali svetlobo v sobo, kjer je tako lepo sanjariti v udobnem naslonjaču ob peči.

Drugi dan so se bele vaške strehe kopale v soncu, drevesa pa upogibala svoje težke veje. Vse naše poti okoli hiše so bile zabrisane. Zimska pravljica v pravem pomenu besede: narava nam je spet ponudila svoje že skoraj pozabljene darove otroške radosti. Uživanje lepote v objemu miru in mrzle odeje, opazovanje drobnih stopinj gozdnih živali, ki po beli preprogi zaman iščejo hrano vse do vasi. Z lopato odkidaš pot od hiše do travnika in se s tekaškimi smučmi zapelješ po nedolžni planjavi. Le tu in tam zaslišiš pasji lajež in od daleč hrup avtomobila, ki se z verigami približuje samotni naselbini.

Zadnja leta smo zaman sanjali o pravi zimi, ko se čas zaradi redkih spluženih poti in veselih prazničnih dni nekoliko upočasni. In ko zaljubljeni mladenič iz čistega veselja za hip postavi svojo bosonogo deklico na mehka, belo lesketajoča tla, da zavpije od radosti, pa tudi zavoljo strahu pred dotikom snežne koprene.

Le kako se bomo izkopal iz visokega zameta, ki nam je pričaral tako zeleno zimsko idilo?

Drago Cenčič

BEG

Z mamó sva prišla v dolgo ozko ulico. Mislim, da je bilo precej temno. Nič mi ni povedala, kam greva. Me je bilo že takrat strah? Nenadoma sva zavila v lokal, ki mi ni bil prav nič všeč. V njem je ždel možakar v dolgi beli halji. Z njim se je pričela mama nekaj dogovarjati. Še bolj me je postalo je strah. Posadila sta me na nek stol in v ogledalu sem lahko videl svoj kisli obraz, ki se je že pripravljaj na jok. V nos mi je udaril čuden vonj, ki ga nisem mogel natanko določiti. Na policah sem videl polno stekleničk, predvsem pa razne škarje in britev. Le kaj bo to? Gotovo sem se znašel pri zdravniku.

Možakar v beli halji je pristopil k meni in me pokril z belim blagom. Sedaj ni bilo več dvoma. Dedec mi bo nekaj naredil. Z mamó sta se še kar dogovarjala, ne da bi me pogledala. Izkoristil sem trenutek njune nepazljivosti in planil s stola. Zdirjal sem k vratom in še preden sta lahko karkoli naredila, sem bil že na cesti in bežal proč. Moj beg pa se je hitro končal, saj sta šla oba za mano in me ujela. Čutil sem njuno jezo in se pričel dreti. Odpeljala sta me v lokal me spet posadila na stol in pričelo se je striženje. Tega res nisem pričakoval. Šele tedaj sem spoznal, da me možakar ne bo rezal, ampak mi bo le postrigel lase. Pomiril sem se in zadeva je bila opravljena.

To se je zgodilo na Trubarjevi cesti, ki se mi ne zdi danes prav nič temačna. Zapomnil sem si celo hišo, v kateri se je dogajalo. Vendar, zakaj sem takrat tako neslavno pobegnil s stola? Nemara zato, ker sem se prvič znašel pri brivcu. Prej so me zagotovo doma strigli pa se nisem tega nič bal. Zakaj mi ni mama povedala, kam greva? Me pripravila na striženje, mi povedala kakšno zgodbico o brivcu in škarjicah. Potem bi bil ves navdušen. Celo radoveden. Zagotovo me ne bi bilo treba loviti po cesti. Veliko let pozneje sem ta dogodek povedal svojemu sinčku. Smejal se mi je in si po prvem striženju za spomin shranil nekaj svojih las. Občudoval je še obe fotografiji, tisto pred striženjem in tisto po njem. Res pa je, da je vsak general po bitki pameten.

Felicita Medved

V DVIGALU

Z nikomer se ni družil. Nikomur ni rekel besede, ne dober dan ne lahko noč. Šel je mimo nas, ki smo se, še vedno utrujeni po terapijah, zbirali ob popoldanski kavi. Opirajoč se na palico, suhega telesa in mrkega obraza, je stari gospod dajal vtis nečimrnega intelektualca, ki mu je vsako druženje v zdravilišču odveč ali morda pod častjo. Sledili smo mu z očmi, vse dokler se za njim niso zaprla vrata, ki so iz terase ob reki butnila v kavarno ostri zrak hladne zime. Kdaj pa kdaj je kdo skomignil z rameni, češ, 'kdo pa je to' ali, 'kaj mu pa je', potem pa se je pogovor spet zavrtel okoli naših tegob zaradi zlomov te ali one kosti.

V ranih jutrih sem ga videvala v terapevtski sobi. Naprava, na katero so mi privezali roko, da mi jo je razgibavala, je stala v levem kotu sobane. Gor in dol, gor in dol, vsako jutro nekoliko bolj navzgor. Ob nasprotni steni so bili ležalniki. Običajno je že ležal na enem izmed njih, priključen na protibolečinsko terapijo. Z glavo obrnjeno proti steni je bral iz drobne rdeče knjižice.

Nekega jutra se mi je brez posebnega razmišljanja zareklo: »Preberite še nam kaj, gospod.« Na moje in ostalih začudenje se je, po kratkem premoru, zaslišal njegov glas. Tiho, razločno in mehko je prebral en stavek. Samo en stavek, le eno misel. Ni je iskal, ni listal po knjižici. Kar bila je tam, da se prebere, da se sliši, prav takrat.

Solze so mi napolnile oči. Stisnila sem čeljusti in pest proste roke, da bi jih zadržala in mi ne bi spolzele po licih.

Čez nekaj dni sem ga srečala, ko je s palico zadržal vrata dvigala, da bi lahko vstopil. »V katero nadstropje?« sem vprašala. »Z vami, gospa, bi

se peljal do neba.« Bilo mi je nerodno. Laskanja nisem nikoli dobro prenašala. A tokrat ni bilo to. Oba sva razumela tisto misel, oba sva bila nekoč nekemu ljubimca.

Ni bilo po sreči. Kljub svoji moči je bil le slaboten človek. Oba sva padla. A jaz sem se zlomila.

***

Znamenje za 2 evra

Spet sem se ponoči prebudila. Moram jo dobiti, tisto knjižico. Želim si jo natančno prebrati. Prižgem lučko na nočni omarici in sežem po prenosniku. Odtipkam Ivo Andrić, Znamenja ob poti. Takoj se prikaže – kar ne morem verjeti. Na bolhi, za le dva evra. Kar poklicala bi, če je še na voljo, a sredi noči vendar ne smem telefonirati. Pošljem sporočilo.

Zjutraj me čaka odgovor. Pokličem, se dogovorim. Zapeljem se do ulice za Bežigradom. Skozi avtomobilsko okno si izmenjava knjižico in dva evra. Takoj ko je možno, ustavim. Knjižica se mi kar sama odpre na strani 33:

»Velika, prava ljubezen bo pokazala svojo moč samo tedaj, če si ji posreči iz dveh ljubimcev, slabotnih ljudi, narediti bitji, ki se ne bojita ne sprememb ne nesreč, ne slovesa ne bolezni, ne življenja ne smrti.«

Jožica Grum

MOJA LUBA MICKA

Sej vejš, da se teško spraum pisat, ampak praujo, da kr se mora, nej teško. Jest tega kr ne morem verjet. Men je useen teško, čeprau se mora.

Že dolg cajta te glejdam usaka nedelja pr maš u cerkvi svejtga Vida u Preser. Jest pridem ke ispod Krima, ti pa is Podpeč. Na Jožefovo sm šu tut k maš na svejta Ana, k sem vejdu, da uš tm tut ti.

Grunt u Dolenj Brezovic bo moj, sej sem jest, otkr je moj starji brat Nejc umru, ta najstarji. Vem, da rajš gledaš za mojim ta mlajšim bratom Jožetom, ampak on bu dubu sam mau hoste pa še ena njiva, jest bum meu več.

Če uš moja, ti bom kupu usak lejt nou gvant, par čižmov in par šolnov. Nkol te nau zebl u noge.

Usak lejt se bova z ulakam pelala na romanje u Brezje. Napravu te bom devejt otrok, da ujo dejlale damače roke pa da nau trejba plačat dauka.

Abnovu bom kapelca u Dolenj Brezovic, pa nama anben hudič nau mogu skvart najne srejšče.

A hočš bit moja? Čist zares in sam moja? Ankol te naum tejpu, prsežem.

S tvojem fotrom sm že govoru, on je za. S fant boma pršli pud tvuj akn pejt tista ta lejpa, k jo maš ti rada, Ancoj pa oh ancoj. Mogoče pa mi nau trejba u vojska?

Rd te mam, še najraj pa tvoje luknce u ličkah.

Tvoj Tone

Prepis v knjižni jezik

Moja draga Micka

Saj veš, da se težko spravim k pisanju, ampak pravijo, da kar se mora, ni težko. Jaz tega kar ne morem verjeti. Meni je vseeno težko, čeprav se mora.

Že dolgo te gledam vsako nedeljo med mašo v cerkvi svetega Vida v Preserju. Jaz pridem tja izpod Krima, ti pa iz Podpeči. Na Jožefovo sem šel tudi k maši na sveto Ano, ker sem vedel, da boš tam tudi ti.

Domačija v Dolenji Brezovici bo moja, ker sem, odkar je umrl moj starejši brat Nejc, jaz najstarejši. Vem, da rajši gledaš za mojim mlajšim bratom Jožetom, ampak on bo dobil samo malo gozda in eno njivo, jaz bom imel več.

Če boš moja, ti bom vsako leto kupil novo obleko, en par čišmov in en par šolnov. Nikoli te ne bo zeblo v noge.

Vsako leto se bova z vlakom peljala v Brezje na romanje. Naredil ti bom devet otrok, da bodo delale domače roke in da ne bo treba plačati davka.

Obnovil bom kapelico v Dolenji Brezovici, pa nama noben hudič ne bo mogel skvariti najine sreče.

A hočeš biti moja? Čisto zares in samo moja? Nikoli te ne bom tepel, prisežem.

S tvojim očetom sem že govoril, on je za. S fanti bomo prišli zapet pod tvoje okno tisto lepo, Nocoj pa oh nocoj, ki jo imaš ti tako rada. Mogoče pa mi le ne bo treba v vojsko?

Rad te imam, še najrajši pa tvoje luknjice v ličkih.

Tvoj Anton

Katarina Ferlan

SENCA SONCA

Danes bi imela 117 let. Moja nona. Sivo novembrsko jutro je. S skodelico dišeče jutranje kave sedim za kuhinjsko mizo. Tiho nedeljsko jutro zmoti le divjanje sirene rešilca na bližnji cesti.

Moja nona. Odtavam po poteh spominov v oddaljeno deželo otroštva. Bila mi je druga mama in obenem oče. Drobna žilava ženska, ki je preživela oktobrsko revolucijo, Auschwitz, smrt dvojčkov, obup edine hčere ob izgubi moža. Spomini nanjo so najmočnejši. Črno beli, kot je bila ona sama, njena škorpijonska narava. Na voljo je veliko spominskih poti, toda ena je še posebej osvetljena, vabi me in hkrati odbija.

Štiriletna deklica se tiho pogovarja s svojim medvedkom. Ve, da jo nono, ki leži na postelji, sliši, čeprav se ne premika. Želi ga razveseliti, morda se bo potem premaknil, nasmehnil. Vstane in spleza na posteljo. Njegove oči so žive, modre. Zdi se ji, da jo spodbujajo. Igrivo se mu približa k obrazu in ga pocuka za brke. Daj, nono, prebudi se, se bova igrala. Greva ven, bova skakala po lužah. Deklica se skloni nadenj, čelo na čelo. Dvigne glavo, pocuka ga še za ušesa in nos. Njegove oči se smehljajo. Njene tudi.

Njuno igro preseka kričanje. Nekdo jo vleče za lase, dol s postelje. Zagleda jezne in obtožujoče oči. Brezsrčnica hudobna, te ni sram? Kaj si mu naredila? Takoj ven iz sobe! Sem nimaš vstopa. Deklica zmedeno nekaj zamomlja, ne razume, kaj se je zgodilo. Nekje znotraj pa jo močno boli.

Vonj kave me vrne v sedanjost. Povabljena bolečina se mi pridruži. Tokrat ni samo moja, je tudi njena. Izničita se. Kako? Oddaljenost, sveto razumevanje, izkustvo. Čar sence, ki je sonce. Kako že gre tista pesem?

Nekje, daleč za mavrico ...

Mojca Pozvek

A SI KAJ MOJA

Sedim na pručki, tik ob steni sivega stanovanjskega bloka. Čutim njeno toploto. Ne vem še, da je poletje in da je sonce segrelo veliko steno, posejano z okni in posameznimi balkoni.

Sedim na pručki in v roki držim velik kos belega kruha, namazan z maslom in posut s sladkorjem. Nad mano je odprto okno in skozi njega se širi enakomeren kovinski zvok šivalnega stroja. Moja mama šiva.

Sedim na pručki in opazujem drevesa. Njihove popoldanske sence so dolge in prekrivajo peščeno potko, ki vodi mimo mojega sedeža. Zagrizem v kruh. Ko začutim mlečno sladkobo, me prevzame ugodje. Naenkrat se zavem, da ne slišim več ropota. Tišina.

S kosom kruha v roki vstanem s pručke in zakličem: »Mami, mami!« Moje dihanje je hitro in občutek tesnobe se stopnjuje. Izgine v trenutku, ko se na oknu pokaže mama. Moja mami.

»Kaj je, Mojca?« me vpraša.

Z občutkom neskončnega olajšanja izdihnem: »A si kaj moja?«

»Seveda sem. Zdaj pa bodi pridna in me ne moti.« Utrujeno se mi nasmehne. Sedem in se nagnem nazaj, da znova začutim toploto stene. Ugriznem v kruh.

Sedim na pručki in po poti prideta starejši ženski. Sosedu. Zdita se mi znani, toda ne prepoznam ju. Manjša stopi do mene in me poboža po laseh. »Kako lepa punčka,« reče, obrnjena k spremljevalki. »Kakšna škoda, da je brez ene roke!«

Razumem besede o lepi punčki, tistega o roki pa ne.

Sedim na pručki, okušam še zadnje grižljaje kruha z maslom in sladkorjem ter gledam za odhajajočima ženskama. Sonce je nizko, sence se daljšajo. Pozno popoldansko tišino prekinjajo oddaljeni zvoki otrok na igrišču, ptičje ščebetanje in drdranje šivalnega stroja. Ko za trenutek utihne, vstanem in zakličem: »Mami, a si kaj moja?«

»Sem, Mojca, sem!« zaslišim mamin glas. Tokrat se ne prikaže na oknu.

Sedem ponovno na pručko. Spet se zasliši kovinski zvok šivalnega stroja. Vse je v redu.

Pavla Petač

VEDNO BO TAKO

Nekateri se bodo delali norca iz tebe. Nekdo te bo imel dovolj, kdo drug celo preveč in se boš kot pozabljena stvar nekaj dni valjal pri lastnikih, nato te bodo zavrgli kot umazan robec. Verjetno te še pes ne bo povohal, ko boš ves premočen ležal poleg ogromnega zabojnika.

Nekaterim boš tisti, za katerega se bodo gnali vsak dan, a ga ne bo nikoli dovolj. Otroci bodo stegovali ročice po tebi, odrasli pa se bodo v dolgih vrstah celo topli zate. Vsak dan bodo hrepeneli po tebi, pa naj bodo beli, črni ali rumeni. Vseeno jim bo, če boš bel, črn ali rumen. Samo da boš. Kruh.

Sonja Božič Zadnik

JUTRANJE DARILO

Sonce je počasi vzšlo iznad hribčka nad morsko obalo. Njegovi žarki so se razlili po morju in obsijali samotni zaliv. Ožarjena narava se je prebudila iz spanja. Tišino sta zmotila močan hrup motorja in dvigovanje sidra. Jadrnica se je počasi premaknila. Nežno je drsela po morski gladini in za sabo puščala vodno sled. V bližini ni bilo nikogar, le v daljavi je plula ribiška barka.

Oba potnika na jadrnici sta oboževala takšna spokojna jutra v brezvetrju, ko so ju med plovbo božali jutranji sončni žarki. Nista veliko govorila - samo najnujnejše. Jutro je bilo preveč lepo, da bi ga pokvarila z odvečnimi besedami. Nad njiju je priletela jata galebov, ki so jima s svojim vreščanjem skušali dopovedati, da so na morju gospodarji oni. Spogledala sta se in se nasmehnila. Vedela je, da si je že od nekdaj želel leteti svobodno kot ptica. Plula sta mimo otokov, ki so bili pregrajeni s kamnitimi zidovi. Otoki so bili večinoma goli, le tu in tam so iz kamna čudežno rasle travne bilke ali grmičevje, ponekod celo vinska trta ali oljke.

Ko sta plula v prelivu med otokoma, sta opazila, da se v daljavi nekaj dogaja. Nekaj velikega črnega se je pokazalo na gladini morja in ga rahlo razburkalo. Delfin. Jata delfinov! Ugasnila sta motor, da jih ne bi prestrašila. Delfini so se medtem razvrstili v krog. Zdaj eden zdaj drugi se je dvignil iz morja. Ko se je iz morja pognal kvišku, se je zavrtel kot vrtavka, nato pa z vso težo padel nazaj v vodo. Pri tem so delfini spuščali nenavadne glasove. Zdelo se je, da se prikupni sesalci ne naveličajo svoje

igre. Pokazali so jima, kako radostno in igrivo je lahko življenje. Zaželela sta si, da bi se jim lahko pridružila v njihovem plesu. Nenadoma pa je bilo vsega konec in morska gladina se je začela umirjati. S pogledom sta sledila odhajajočim delfinom v daljavi. Spet je zabrněl motor in očarana zaradi prijetnega doživetja sta odplula dalje.

Tatjana Plevnik

DOBRI NAMENI

Učili so me, da o mrtvih ne govorimo nič slabega in tega se držim.

Da se ne? Od kdaj pa je slabo, če povem kaj po resnici? Vem, da je razlika med tem, kar povemo po resnici ali po resnici z zlobnimi poudarki. Poznam razliko, saj sem odrasla oseba. O mrtvih nikoli ne govorim s slabim namenom. Jaz že ne.

Da to ni res, pravite. Sem mar kdaj o kom govorila z namenom, da bi mu škodila? Povejte mi en sam primer.

O vas? Ni res. O zdravnikih nikoli ne govorim slabo, res nikoli. Zdravnikom brezpogojno zaupam. Zdravijo me, kadar sem bolna, lajšajo mi bolečine in me tolažijo.

Da sem pri vas naredila izjemo? Ne verjamem. Ne spomnim se, da bi kdaj rekla karkoli slabega o vas.

Trdite, da sem sinoči znova, kot že tolikokrat doslej, pripovedovala o vas vsem, ki so me bili pripravljene poslušati. In da tiste prizore vedno opisujem do najmanjših potankosti in z vsemi dražečimi podrobnostmi in tako živo in strašljivo in krvavo, da jih nihče ne bi mogel pozabiti.

Ne, ne. Opravičujem se, narobe ste me razumeli. Sinoči ni bilo ob meni nikogar, ki bi ga lahko prestrašila, in nikogar nisem hotela prizadeti s svojo pripovedjo. Če seveda mislite na kuhinjsko mizo v starem meščanskem stanovanju prijateljeve babice, na njen okrušen emajliran lavor in na vaše orodje, sesalec in kireto.

Aha, se mi je kar zdelo, da ste mislili na *to* ... No, pa povejte, ali sem se mogoče lagala? Mar ni bilo tako?

Je? Tako torej. Ne morem pomagati, če ste pomislili, da ste bili negativec *vi*. Stara sem bila sedemnajst let in vaša protibolečinska tabletko ni učinkovala. Verjetno ste mi dali navaden bonbonček. Vem, da ste imeli dobre namene. Vem, da mi niste hote povzročali bolečin. Vem, da me niste silili v to. Vem, da ste storili, kar ste lahko in za kar ste bili

plačani. Vem, vem, vse to vem. Toda povejte mi, se vam zdi v redu, da ste mi dan pozneje zbijali vročino z antibiotiki *in* konjakom? Je bilo to v skladu z vašo zdravniško etiko?

Prav imate, včasih je bilo drugače kot danes. Zdravniki niste imeli na voljo vsega, kar bi pacienti potrebovali. In konjak, zatrjujete, je bil najboljši, kar se jih je takrat dalo dobiti.

V mojem glasu čutite grenko zamero, pravite, in da sem krivična do vas. Za kakšnega zdravnika pa bi vas ljudje imeli, če bi poznali vaše popoldansko delo enako dobro kot jaz? Kaj bi si mislili vaši otroci in vnuki, če bi jim pisala? Bi še sadili mačehe na vašem grobu?

Ne, ne, motite se. Vsega tega ne pripovedujem z zlobnim namenom.

Opravičujem se, res se sliši kot izpoved ranjenega uma, jaz pa nisem takšna. Ne bom več govorila o konjaku, obljubim. In nikdar ne bom nikomur povedala, kako ste s svojim golim dlakavim telesom tolažili mojo bolečino. Samo pustite me že enkrat pri miru.

Vesna Mikek

ZAJČEK

Megla naju je pregnala od doma. Povabila sva prijatelja in skupaj smo se usmerili proti morju. Zadnji kilometri ljubljanske obvoznice so minevali v prijetnem klepetu.

Vozila pred nami so nenadoma pričela zmanjševati hitrost in se umikati na desno. Na prehitevalnem pasu je prečno postavljen stal osebni avto. Odprt prtljažnik in okoli raztresena prtljaga sta pričala o močnem trku. Voznica je stala ob avtu in telefonirala. Na tleh sem zagledala plišastega sivega zajčka. Prav takega, kot sem ga pred časom kupila svojemu vnuku. V avtu sem opazila otroški sedež. Je v njem otrok? Je poškodovan? Nesreča se je morala pripetiti ravnokar. Nekoliko naprej je stal tovornjak, voznik je izstopal na cestišče. Kraj še ni bil zavarovan, v osebni avto bi lahko priletel še kakšen nepreviden voznik. Kaj če je ...

Lahko smo le počasi peljali naprej, nič drugega nismo mogli storiti. Nisem več sledila pogovoru, ki se je ponovno razvil. Zajček, tisti zajček mi ni šel iz misli. Sivi zajček z velikimi očmi in belim trebuščkom mojemu vnuku sprva ni pritegnil pozornosti. Prababica je rekla, da zato, ker je siv. Pa sem mu spletla rdeče hlačke. Tudi to ni veliko pomagalo. Potem se je zajček naučil peti, skakati, se skrivati in govoriti. Janko ga je imel vse rajši. Postal je njegova najljubša igrača. Pri dveh letih sta pričela hoditi v

vrtec, vedno skupaj. Gorje, če smo dolgouhca tam pozabili. Taka neprevidnost je prinesla grozeče oblake in veliko solzic našega zaklada. Tudi zaspati ne mogel brez njega. Hlačke mu je oblačil in slačil, zajček je sedel na kahlici, kadar je moral na njej sedeti Janko. Vsak na svoji, seveda. Zvečer še malo poklepetata, preden zaspita.

Tak fantek ali punčka je ob trku morda sedel v avtu. Vroče upam, da ne. Trenutek nepazljivosti voznice ali utrujenega voznika tovornjaka in nesreča je bila tu. Lahko ga je povzročil telefon, morda premlevanje z obveznostmi prenatrpanega urnika, morda pogled v vzvratno ogledalo k otroku, kdo ve?

Sonce, ki nas je nekje na polovici poti proti morju pozdravilo, ni bilo tako rumeno, morje pa ne tako modro kot običajno, in le počasi sem se otresla misli na zajčka. Ter strahu, da bi se kaj takega primerilo mojemu sončku.

Žarka Brišar Slana

POPOTOVANJE DRUŽINE FUNTEK IZ LETA 1984

Ob 9:04 je Funtkov mali fičo, zapolnjen do zadnjega kotička, na poti v Savudrijo.

Štirimesečni Žiga takoj zaspi v košari vozička, ob njem je na zadnjem sedežu komaj še prostora za dve drobni otroški ritki. Štiriletni Bor ima v naročju družbo mikro avtov, devetletna Brina, ki ji na nosu tičijo očala, pa napeto detektivko.

Na strehi čepi dobro pritrjena kartonasta škatla ter večji škaf z množico pralnih plen in drugih malenkosti za desetdnevne sindikalne počitnice.

Ata Funtek prisluhne teku motorja in ugiba, ali bo avtič zdržal do cilja, ne da bi zakuhal ali kako drugače odpovedal pokornost. Mama Funtkova v glavi preverja, če so kaj res nujnega pozabili, in se končno prepusti dremežu.

»Žiga smrdi,« naznanita sopotnika. Sledi jok, ki narašča in narašča. Tolažbe ni, malček je prvi v družini, ki odločno odklanja dudo.

Naposled se ustavijo na bencinski postaji na Vrhniki. Prezračijo avto, mama previje in nahrani štruco. Skupaj si odpočijeta na odeji v senci drevesa. Ata Funtek priganja. »Otroci, gremo še na stranišče!« je ukaz, ki ga trojka družno izpolni.

»Žejna sem.«

»Jaz tudi.« Kokta v bifeju paše prav vsem.

Fičo zajame sapo za podvig, ki je pred njim. Na prvem ovinku Kačjih rid se približajo smrdljivemu tovornjaku FAP. Lezejo po polžje, največ v drugi prestavi.

»Smrdi,« ugotavlja Funtkova. »Je sklopka?«

»Ne paničari. Ne kliči hudiča!« jo zavrne ata Funtek. »Samo da ne zakuha,« pristavi bolj zase.

Končno zadnji ovinek in za njim pregledna ravnina. Fičo stisne zadnje atome moči in pusti za seboj smrdečega tovornjakarskega polža.

»Ahhh ...« odleže vsem.

»Lulat!« prileti kot puščica z zadnjega sedeža.

»Ne moreš še malo stisniti?« zveni bolj prošnja kot vprašanje.

»Na morem.«

Na prvem možnem prostoru fičko ustavi. Brina se skobaca izza sedeža in steče proti grmovju. Teče in še teče. »Pa kam vendarle laufaš, za prvi grm sem rekel!« Končno se ustavi in počepne. Teče in še teče.

»Hitro, že vidim tovornjak. Brž, brž ...«

»Auuu!« se sliši izza grmovja, Brina se drži za koleno in njen obraz je silno nesrečen.

»Pa smo tam,« doda Funtkova in poišče prvo pomoč. Jok in stok doseže malčka, ki takoj pritegne. Od silne žalosti in sočutja se dere tudi Bor. Res lepa počitniška simfonija, ni kaj.

Nadaljevanje poti je bogato z žalostinkami, vsi trije se ubrano dopolnjujejo in izmenjujejo. Ata Funtek razglasi, da ga do cilja ne ustavi več čisto nič.

Nek čuden glas in potem šepanje fička. »Po moje je guma,« z vdanim glasom povzame Funtkova.

»Sranje na kvadrat!«

»Oči, tovarišica je rekla, da so to grde besede,« še vedno smrkajoč protestira Bor.

Potem se pridruži očetu in vsi poskusi, da bi dvignila avto, kmalu propadejo. Dvigalka je vse bolj ukrivljena in slednjič počí. Vse skrušene končno opazi mimo vozeča dobra duša.

»Ne gre? Bom pomagal,« napove dobrodušen moški glas, lastnik svetlečega majorja. Njegova dvigalka deluje kot urca.

»S tole rezervo pa ne bo šlo,« zaničljivo odkloni pripravljeno kolo.
»Nič, grem z gumo do prvega servisa in se vrnem,« prijazno doda.

»Z vami grem,« se ponudi Funtek in potipa za denarnico.

»Ne, kar z družino ostanite, tu imate dosti dela,« odvrne možak in pomežikne.

Funkova se oddahne. Na zadnjem sedežu avtomobila podoji štruco. Prepiha se skoraj ne čuti. Vročina je neznosna.

Trije veliki na odeji ob avtu igrajo Črnega Petra.

»Kdaj pride stric z gumo?« že stotič vpraša Bor, ko se izza ovinka prikaže znani major. Še malo in njegov lastnik privije vse matice. Spusti avto in ponosno naznani: »To je to, zdaj pa srečno pot, kamorkoli ste že namenjeni.«

Ponujeno plačilo zavrne, računal bo le popravilo gume. Malenkost, samo celotni gotovinski počitniški fond.

Savudrija izreče dobrodošlico Funtkom ob 16:15 sredi popoldanskega sindikalnega počitka. Vsi, razen Funtkove z malčkom, skočijo na prvo plavanje do pomola. In na pivo ter kokto, seveda.

»Živele počitnice,« zavzdihne Funkova in namoči prvo rundo plenice. Žiga ne reče nič, samo prede v senci.